

Apuvälineitä ja ikäteknologiaa

Erityisasiantuntija
Kaisa Huuhtanen
Ikäteknologiakeskus

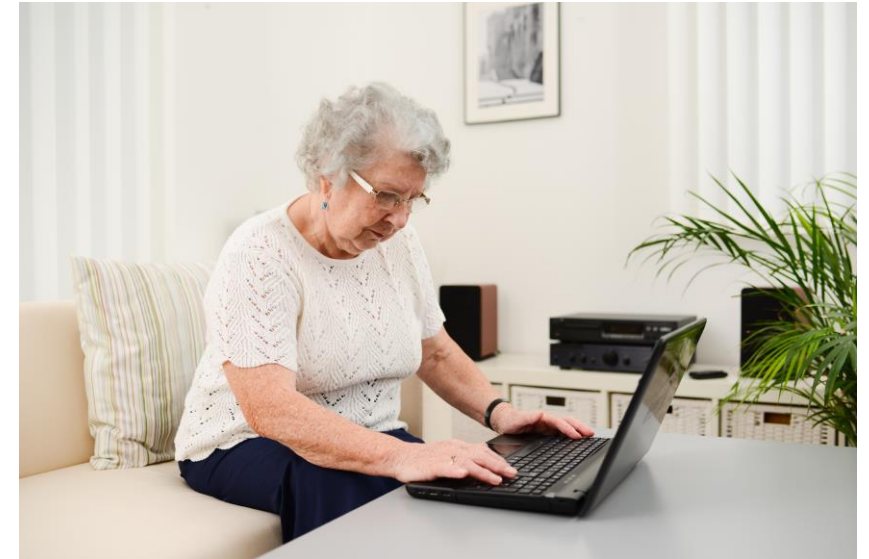
**Teknologia kuuluu
kaikille!**

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry

Vallin Ikäteknologiakeskus

- Asiantuntijakeskus, jonka tehtävänä on
  - Edistää ikäihmisten osallisuutta digitalisaatiossa
  - Lisätä alan toimijoiden yhteistyötä
    - Teknologiaverkosto
    - Järjestöjen digiverkosto
    - Kansainväliset verkostot
  - Välittää tietoa ikäteknologiasta
    - Tekee selvityksiä
    - Tuottaa oppaita ja raportteja
  - Vaikuttaa siihen, että iäkkäiden käyttäjien tarpeet huomioidaan teknologian kehitystyössä ja yhteiskunnallisessa keskustelussa

Valli

- Valtakunnallinen asiantuntijajärjestö
  - Kehittää vanhuspalveluja
  - Järjestää koulutusta ja konsultaatiota
  - Tarjoaa ajantasaista tietoa vanhustyön kentän kehityksestä, muutoksista ja tulevaisuudesta
  - Tekee edunvalvontatyötä
    - 70 jäsenjärjestöä
    - Hyvät yhteydet keskeisiin vanhusalan toimijoihin ja päätöksentekijöihin

**Teknologia kuuluu
kaikille!**

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry

Minä

- Terveystenhoitaja
  - Hoitotyössä 90 -luvun lopulta
  - n. 10v kotihoidossa
- Hyvinvointiteknologian insinööri
  - Teknologiakoordinaattorina Vantaalla
    - KÄKÄTE!
- Käyttäjakeskeisen suunnittelun MBA
  - Apotti
  - Ikätekniologiakeskus

Ikäteknologia

- Käsite, jolla kuvataan ikääntyneiden tarpeisiin suunniteltua teknologiaa
- Pitää sisällään niin teknologisia tuotteita kuin teknologiaan nojaavia palveluita
- Koko palveluketju on suunniteltu vastaamaan ikääntyneen asiakkaan tarpeisiin
- Lähikäsitteitä: Hyvinvointitekhnologia, terveystekhnologia, hoitotekhnologia

Ikäteknologia

- Teknologiaan nojaava tuote tai palvelu on ikäteknologiaa, jos
  - Suunnittelussa huomioitu ikääntyneiden tarpeet
    - Käytettävyys!
    - Säädettävä kirkkaus ja äänenvoimakkuus
    - Riittävän isot painikkeet
    - Muistinvaraisten toimintojen välttäminen
- Vaikka tuotteen käyttäjä mielletäisiin ikääntyneeksi, se EI OLE ikäteknologiaa, jos näitä ei ole huomioitu!
  - VS-mittarit
  - Kuulokojeet

vs. Älykellot!

Ikääntyminen

Ikääntyminen vaikuttaa

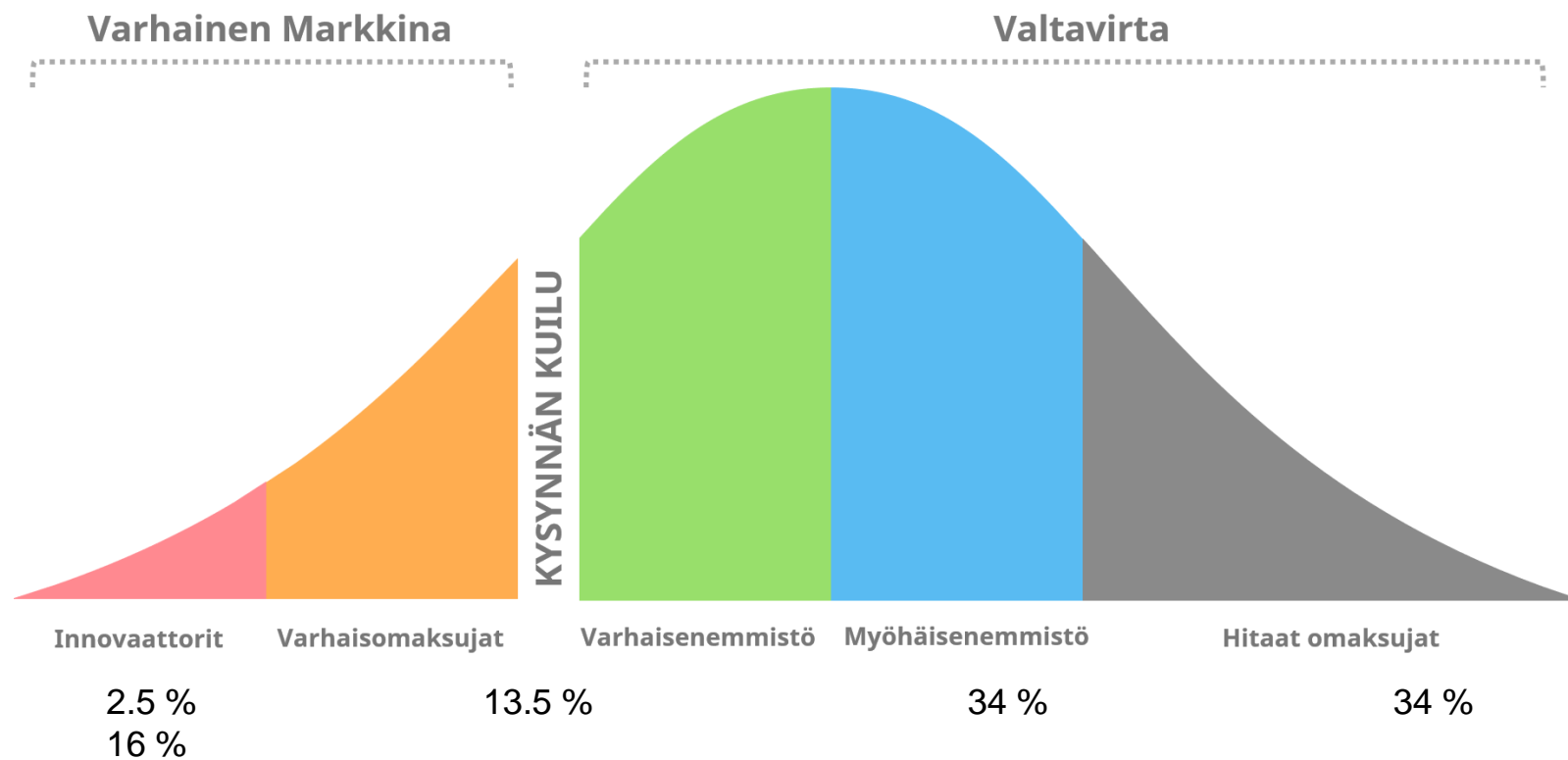
- Muistiin?
- Toimintakykyyn?
- Sosiaalisiin suhteisiin
  - Roolit
  - Luopuminen
- Sairauksien aiheuttamat vaikutukset

Teknologia

- Maailma digitalisoituu
  - Vauhti kiihtyy
  - Lähes kaikki hyvän arjen elementit ovat (ainakin osittain) siirtyneet digitaaliseen maailmaan
    - (Työ/opiskelu)
    - Päivän kotityöt
    - Asioiden hoitaminen
    - Harrastukset
    - Sosiaaliset suhteet
    - Rentoutuminen ja lepo

Uuden teknologian omaksuminen

Kuva: Viima

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry

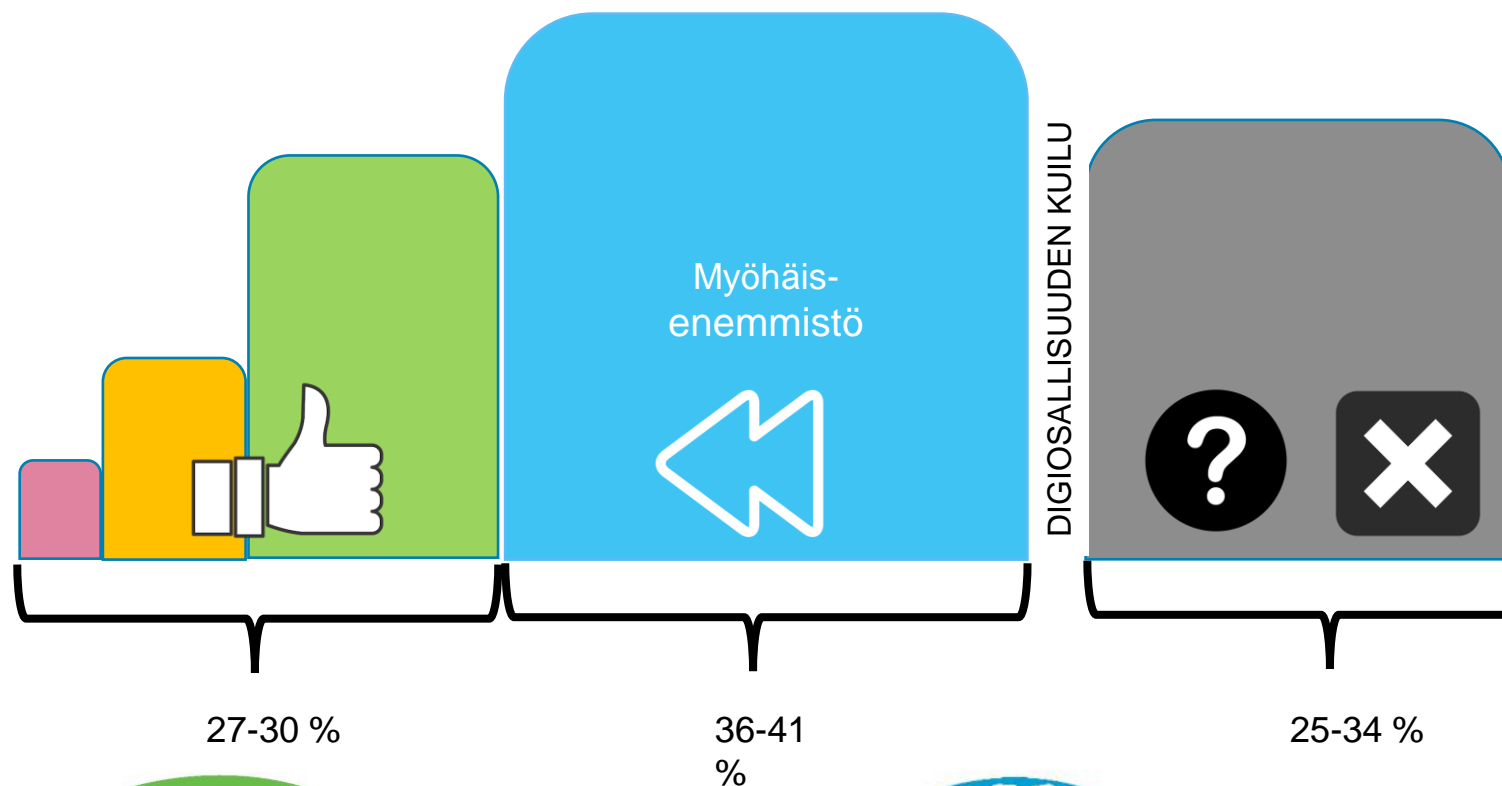

Ikäteknologia
keskus.

Ikäteknologiakeskuksen selvitys
2019

+75-VUOTIAAT

Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto ry

Ikäteknologia
keskus.

Ikääntyneet ja teknologia, haasteita

- Ikääntyneet EIVÄT OLE homogeeninen ryhmä
- Teknologia kehittyy jatkuvasti
- Apua ja neuvontaa on vaikea saada
  - Ei puhuta samaa kieltä
- Ikääntyneet eivät ole tietoisia teknologiasta ja ratkaisuista
- Kehittäjät eivät ole tietoisia käyttäjien kokemuksesta
- Käyttäjiä ei osallisteta tarpeeksi
  - Miten eri maailmat saadaan kohtaamaan?
- Kehittäjät eivät ole tietoisia toisistaan
- Kehitystyöstä puuttuu pitkäjänteisyys
  - Pilottikulttuurin haasteet

Yhdenvertaisuus, itsemääräämisoikeus, mahdollisuus kokea itsensä täysivaltaiseksi yhteiskunnan jäseneksi

Teknologiaa vai apuvälineitä?

- Teknologisen tuotteen ja apuvälineen raja hämärtyy
  - Turvapuhelin – turvaranneke – älykello
- Missä vaiheessa on kyseessä apuväline?
  - Kuka hankkii apuvälineen?
  - Kuka vastaa huollosta?
  - Tasavertaisuus?

Apuvälineitä

https://www.valli.fi/wp-content/uploads/2019/11/ITK-opas_kolmas_korjattu_painos.pdf

- **LIKKUMINEN:**

- (Äly)Rollaattorit
- Tuolihissit
- Aktiivituoli
- Paikannussovellukset
- Exoskeleton

Apuvälineitä

- **PESEYTYMINEN:**
  - Laskeutuvat lauteet
  - Esteetön kylpyamme
  - Pesevä WC-istuin
  - Avustava WC-istuin
  - Peseytymisen pienapuvälineet

Apuvälineitä

- **KEITTIÖ JA RUOKAILU:**
  - Sähkösäätöiset keittiökalusteet
  - Menukat
  - Ateriapalvelut
  - Ruoan nettikauppa
  - Syöttörobotti
  - Keittiön ja syömisen pienapuvälineet

Ikätekniikka
keskus.

**Tekniikka kuuluu
kaikille!**

Apuvälineitä

- **ASUMISTURVALLISUUS:**
  - Sähkölukko, kulunvalvonta
  - Digitaalinen ovisilmä
  - Liesivahdit ja –ajastimet
  - Älykkäät palovaroittimet
  - Varoitin – ja sammutusjärjestelmät
  - Turvajärjestelmät

Apuvälineitä

- **HENKILÖTURVALLISUUS JA AVUNSAANTI:**

- Kännykän hälytinpainike
- 112-sovellus
- Turvapuhelin lisälaitteineen
- Paikantimet
- Älylattiat
- Kukkatolpat (seniortek) yms

Apuvälineitä

- **MUISTIN AVUKSI:**
  - Lääkekellot
  - Lääkitysrobotit
  - Ajastimet
  - Erilaiset hälytinsovellukset
  - Trackerit avaimille yms pientavaroille

Tietoa

- Teknologisia ratkaisuja ja laitteita tuottavista yrityksistä, mainoksista
- Esteettömyys- ja korjausneuvonta-palveluista
- Näyttelytiloista ja kokeiluympäristöistä
- Messuilta ja tapahtumista
- Nettisivuilta
- Järjestöistä
- Oppaista ja esitteistä

Miten saada teknologiaa käyttöön?

- Hetki ennen tarvetta
  - Käyttö luontevoituu
  - Älykello ->turvaranneke
  - Olemassa olevien laitteiden hyödyntäminen uudella tavalla
    - Mikä on jo tuttua
    - Mihin olemassa olevat taidot riittävät
    - Miten voisimme hyödyntää uudella tavalla?
- Miten saada ihmiset innostumaan mukaan?
  - Oma kiinnostus/sisältöä omaan elämään
  - Kannattaa pysyä kärryillä
- Omien tarpeiden kartoittaminen

Mistä apua?

- Usein omaiset/läheiset neuvovat
  - Osalla on valtakirja tai edunvalvontavaltuutus mutta osalla ei...villit käytännöt, ohjeistusta ja tietoa tarvitaan lisää
- Erilaisia Digiopastushankkeita
  - Useat eri tahot tarjoavat
  - Tarve on valtava:
    - Yli puoli miljoonaa +65v suomalaista on digiyhteiskunnan ulkopuolella!
    - Kenelle opastus kuuluu ja kuka maksaa?
    - Mitä pidemmälle yhteiskunta digitalisoituu, sitä kauemmaksi ulkopuoliset ajautuvat
- Ikääntyneet ovat koko elämänsä ottaneet uutta teknologiaa käyttöön!

Mitä voimme tehdä?

- Digiopastus
  - Tuen helppo saatavuus
  - Tuki läsnä arjessa
    - Lähtökohtana elämäntilanne
    - Koulutus sinällään ei auta
  - Saatava ”yhdeltä luukulta”
    - Digiopastus ja sote-neuvonta
  - Henkilökunta koulutettava digiopastukseen
    - Asiointipisteissä (KELA yms)
    - Hoitotyössä
    - Kaikkialla, missä toimitaan digin ja asiakkaiden rajapinnassa
- Tarvitaan ”digiministeriö”
  - Yksi taho, jolla on langat käsissään

Ikätekniikka
keskus.

**Tekniikka kuuluu
kaikille!**

Kiitos!

kaisa.huuhtanen@valli.fi

<https://www.valli.fi/tyomuotomme/ikateknologiakeskus/>

**Teknologia kuuluu
kaikille!**